SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2528

av Camilla Brodin (KD)

Översyn av Svenska kraftnäts tillståndsprocesser

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omorganisera Svenska kraftnät så att de inte sitter på dubbla stolar i tillståndsprocesser som rör utbyggnad av transmissionsnätet, samt att analysera denna problematik, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompensera markägare för de grova intrång i äganderätten som dessa drabbas av vid utbyggnad av transmissionsnätet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svenska kraftnät planerar en omfattande utbyggnad av transmissionsnätet. Eftersom nya stamnätsledningar i regel byggs som luftledningar innebär projekten ofta stora markanspråk och betydande intrång i skogs- och jordbruksmark. Många markägare drabbas hårt med försämrade taxeringsvärden och låga intrångsersättningar. Kritiker menar att konsekvensanalyserna underskattar påverkan på miljö, skogsbruk och jordbruk, vilket även innefattar användning av drönare. Analysarbetet har inte alltid präglats av den opartiskhet som frågans betydelse kräver.

Denna problematik behöver analyseras och adresseras. Därför behöver vi omorganisera Svenska kraftnäts affärsverk så att de inte sitter på dubbla stolar i denna process, samt ekonomiskt kompensera markägare vid grova intrång i äganderätten.

Svenska kraftnät har ett utvecklingsansvar för transmissionsnätet. De ska möta ett samhällsbehov och på samma gång tillgodose att investeringarna blir så kostnadseffektiva som möjligt utifrån en marknadslogik. Frågan om vilken av dessa principer som är prioriterad kan vara otydlig.

Svenska kraftnät är därtill systemansvariga och delaktiga vid tillståndsbedömningar. Med dessa dubbla ansvarsområden kan affärsverket omöjligen vara en neutral aktör eftersom de inom ramen för myndighetsuppdraget planerar elnätet och tilldelar överföringskapacitet, vilket kan påverka konkurrenssituationen. Eftersom det finns en intressekonflikt mellan Svenska kraftnäts myndighetsuppdrag och deras affärsverksuppdrag vore det lämpligt att utreda möjligheten att vid en omorganisation dela upp Svenska kraftnät i två separata organisationer.

Camilla Brodin (KD)